

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **J. H., nar. X**
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Jiřím Obršlíkem
sídlem Havlíčkova 1735, 266 01 Beroun

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 3. 2018, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 28. 5. 2018, domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 27. 3. 2018, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 21. 8. 2017, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž nebylo vyhověno žalobcově žádosti ze dne 14. 6. 2017 o přiznání starobního důchodu.
2. Žalobce v žalobě uvedl, že dle rozhodnutí žalované je důchodovým věkem žalobce 64 let a 6 měsíců s tím, že ke dni podání žádosti o přiznání starobního důchodu (1. 9. 2017) dosáhl žalobce věku 55 let a 6 měsíců, tudíž nesplňuje podmínky pro přiznání starobního důchodu. Žalobce ale namítá, že v období před 31. 12. 1992 odpracoval počet směn stanovený právními předpisy pro dosažení důchodového věku 55 let a není přípustné odepřít mu splnění podmínek pro dosažení nižšího důchodového věku s poukazem na to, že jeho zaměstnání na pozici v podzemí v IAA kategorii skončilo tak, že netrvalo až do 31. 12. 1992. Žalobce je vzhledem k druhu zaměstnání, které vykonával, osobou, která ve smyslu nařízení vlády č. 363/2009 Sb.,

o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění nařízení vlády č. 69/2015 Sb. (dále jen „nařízení vlády č. 363/2009 Sb.“) ve spojení s ustanovením § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném od 1. 6. 1992 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“) splnila předpoklady pro přiznání starobního důchodu od okamžiku dosažení věku 55 let, a nelze aplikovat právní předpisy, které by vedly ke zhoršení jeho právního postavení oproti dřívějším předpisům platným v době, kdy žalobce vykonával práce odpovídající zvýhodnění při stanovení důchodového věku. Žalobce má za to, že rozhodnutí žalované je nezákonné, neboť žalovaná vycházela z nesprávně zjištěného skutkového stavu a nesprávného právního posouzení. Žalobce závěrem žaloby uvedl, že požaduje zrušení rozhodnutí žalované, přičemž uvedl datum a číslo jedací prvostupňového rozhodnutí, a to navzdory tomu, že dle obsahu podání žalobce je zjevné, že žalobou napadá rozhodnutí ze dne 27. 3. 2018 (včetně rozhodnutí prvostupňového), ostatně k žalobě přiložil rozhodnutí obě. Soud tak považuje žalobu, pokud jde o rozhodnutí, proti kterému žalobce brojí, za jednoznačnou a nevzbuzující jakékoli pochybnosti.

3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zejména uvedla, že dne 10. 8. 2017 vyhotovila na základě centrálně archivovaných evidenčních dokladů osobní list důchodového pojištění žalobce. Podle něj žalobce získal 25 roků ve III. pracovní kategorii, 12 roků a 166 dnů (včetně doby do 18 let věku) v I.AA pracovní kategorii a 1 rok a 245 dnů v I.A pracovní kategorii. Preferované zaměstnání netrvalo ke dni 31. 12. 1992, bylo ukončeno dne 13. 3. 1992, jak žalovaná ověřila. Ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 5. 2018 (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) vyžaduje pro vznik nároku na starobní důchod získání potřebné doby pojištění a dosažení stanoveného věku. Důchodový věk je stanoven v § 32 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění. Důchodový věk žalobce je podle těchto ustanovení 64 let a 6 měsíců. Podle § 74 zákona o důchodovém pojištění zůstávají nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. 1. 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se považuje za důchodový věk. Žalobce v preferované pracovní kategorii pracoval jako hornický učeň a horník do 13. 3. 1992. Nárok na snížení důchodového věku z důvodu výkonu zaměstnání v preferované pracovní kategorii přichází v úvahu pouze za dobu výkonu zaměstnání v I. pracovní kategorii, konkrétně za dobu výkonu zaměstnání v tzv. I. AA, I. A a I. B pracovní kategorii v období před 1. 1. 1993 a za dobu výkonu zaměstnání v hlubinném hornictví po 31. 12. 1992.
4. Žalovaná dále uvedla, že v úvahu by přicházel nárok na snížení důchodového věku podle § 21 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení. Žalobce předpoklady tam uvedené nenaplnil (zaměstnání 25 let a věk 55 let s podmínkou zaměstnání nejméně 15 roků zaměstnání v kategorii I. AA; pozn. obdobně i u dalších možných kombinací v tomto ustanovení uvedených).
5. V úvahu by dle žalované též přicházel nárok na snížení důchodového věku podle § 174 zákona o sociálním zabezpečení. Dle tohoto ustanovení platí, že občan, který vykonával před 1. 1. 1993 zaměstnání v I. pracovní kategorii, popř. službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. 12. 1992 nárok na starobní důchod též, získal-li potřebnou dobu pojištění, dosáhl alespoň konkrétně stanoveného věku a byl-li zaměstnán určitý minimální počet let v zaměstnání I. AA a I. pracovní kategorie (druh I. pracovní kategorie nerozhoduje) nebo služba I. či II. kategorie trvaly ke dni 31. 12. 1992. Tyto předpoklady rovněž žalobce nesplňuje vzhledem k nesplnění poslední z podmínek.
6. Dle žalované je relevantní též aplikace nařízení vlády č. 363/2009 Sb., jež se vztahuje na pojištěnce, kteří současně splnili tyto podmínky: a) v období před 1. 1. 1993 a v období po 31. 12. 1992 vykonávali zaměstnání pracovní kategorie I. AA, b) odpracovali v tomto zaměstnání celkem alespoň 3 300 směn (popř. 2 200 směn v uranových dolech), nebo alespoň 3 081 směn

(popř. 1 981 směn v uranových dolech), pokud výkon zaměstnání této pracovní kategorie skončil z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, c) nesplnili podmínky pro stanovení důchodového věku 55 let podle zákona o sociálním zabezpečení. Důchodový věk pojištěnců, kteří splňují tyto podmínky a současně splňují podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona o sociálním zabezpečení, činí 55 let a 6 měsíců. U pojištěnců, kteří nesplnili podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona o sociálním pojištění, se důchodový věk stanoví tak, že se od důchodového věku dle § 32 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 1. 1. 2010, odečte 5 let. Žalovaná výše uvedené shrnula v tom smyslu, že žalobce podmínky pro přiznání důchodu ve věku 55 let a 6 měsíců nesplnil, když neodpracoval potřebný počet pracovních směn, jak je patrné z napadeného rozhodnutí. Navrhla proto žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

7. V průběhu jednání žalobce doplnil, že nezpochybňuje skutkový stav věci (kromě důvodu skončení zaměstnání žalobce v podzemí před 31. 12. 1992, což však pro věc samu relevantní není) a že v této věci je sporné jen právní posouzení věci. Žalobce má za to, že žalovaná nedostatečně zohlednila ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění, podle nějž zůstávají zachovány nároky nabyté podle dosavadních právních předpisů. Žalobce před 1. 1. 1993 splnil všechny podmínky pro přiznání nižšího důchodového věku včetně počtu odpracovaných směn v I.AA pracovní kategorii, a to s jedinou výjimkou v podobě dosaženého věku. Pozdější právní předpisy však retroaktivně zhoršily právní postavení žalobce a připravily jej o dosud nabytá práva. V důsledku aplikace přepočtového koeficientu 0,6 v ustanovení § 37b zákona o důchodovém pojištění byl dosavadní dostatečný počet směn žalobce zkrácen pod minimální požadovaný limit. Zhoršení postavení žalobce v důsledku později přijaté právní úpravy je však v rozporu se zásadou rovného zacházení a aplikace takových předpisů na případ žalobce porušuje ústavní pořádek. Žalobce má za to, že na věc analogicky dopadají závěry vyslovené v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2015, č. j. 6 Ads 179/2014-46, a ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 Ads 198/2018-26. Žalovaná oproti tomu v průběhu jednání setrvala na obsahu svého písemného vyjádření.
8. Ze správního spisu soud zjistil, že se žalobcem byla dne 14. 6. 2017 sepsána žádost o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 9. 2017. Ve spisu jsou pak založeny evidenční listy důchodového pojištění týkající se žalobce, dokládající získané doby důchodového pojištění a příjmy žalobce. Z nich vyplývá, že žalobce vykonával v období od 1. 9. 1978 do 13. 3. 1992 práce zařazené v kategorii I.AA (celkem 4 546 kalendářních dnů, tj. 12 roků a 166 dnů) a v kategorii I.A (celkem 610 kalendářních dnů, tj. 1 rok a 245 dnů) ve smyslu nařízení vlády č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, ve znění účinném do 31. 5. 1992 (dále jen „nařízení vlády č. 117/1988 Sb.“). V roce 1992 přitom z důvodu v. p. n. a. žalobce došlo k okamžitému zrušení jeho pracovního poměru ze strany tehdejšího zaměstnavatele (D. K., s. p.), a to ke dni 13. 3. 1992, což dokládá listina „Okamžité zrušení pracovního poměru“ ze dne 19. 2. 1992, podepsaná žalobcem dne 13. 3. 1992, včetně a. karty. Od 4. 5. 1992 do 31. 5. 1994 byl žalobce zaměstnán u jiných zaměstnavatelů, od 1. 3. 1995 do 31. 12. 2016 pak byl osobou samostatně výdělečně činnou. Pracovní činnosti žalobce vykonávané ode dne 4. 5. 1992 již nebyly takového charakteru, aby zakládaly nárok žalobce na snížení důchodového věku.
9. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 21. 8. 2017 byla s odkazem na § 28 zákona o důchodovém pojištění žádost žalobce zamítnuta, a to mj. s odůvodněním, že žalobce ke dni 31. 12. 1992 nevykonával zaměstnání v preferované kategorii. Dle § 174 zákona o sociálním zabezpečení musí podle žalované pojištěnec získat potřebnou dobu pojištění v konkrétní pracovní kategorii I.AA, I.A nebo I.B a zároveň toto zaměstnání musí trvat ke dni 31. 12. 1992, k čemuž nedošlo. Žalobce neodpracoval ani počet směn vyžadovaný nařízením vlády č. 363/2009 Sb.
10. Žalobce podal dne 24. 9. 2017 námitky, v nichž uvedl, že dle jeho názoru před 31. 12. 1992 odpracoval počet směn stanovený právními předpisy pro přiznání důchodového věku 55 roků.

Není přípustné mu odeprít splnění podmínek s poukazem na to, že jeho zaměstnání netrvalo až do 31. 12. 1992. Takováto aplikace právních předpisů by vedla ke zhoršení právního postavení žalobce oproti předpisům platným v době, kdy vykonával práce v podzemí umožňující snížení důchodového věku.

11. Následně žalovaná napadeným rozhodnutím ze dne 27. 3. 2018 námitky žalobce zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění zejména uvedla, že obecně platí, že účastníku řízení nárok na starobní důchod vznikne dle § 29 odst. 1 písm. k) zákona o důchodovém pojištění, pokud získá nejméně 35 roků doby pojištění a dosáhne důchodového věku po roce 2018. Řádný důchodový věk se stanoví podle § 32 odst. 2 a přílohy k zákonu o důchodovém pojištění. Žalobce je muž narozený v roce 1962, který dosáhne řádného důchodového věku ve svých 64 letech a 6 měsících, tj. dnem 9. 9. 2026. Základem pro posouzení, zda žalobci vznikl nárok na snížení věkové hranice podle předpisů platných před 1. 1. 1996, je skutečnost, zda žalobce odpracoval stanovenou dobu zaměstnání v I. pracovní kategorii. V napadeném rozhodnutí jsou dále uvedeny konkrétní doby a výpočty počtu odpracovaných dnů v příslušných kategoriích vycházející z podkladů ve spise. Dle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení vzniká nárok občana na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 55 let, byl-li v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) [pozn. soudu: žalovaná v rozhodnutí zjevně nesprávně uvádí odst. 1 písm. a) téhož zákona (hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech)] zaměstnán nejméně 15 roků. Dle § 174 odst. 1 písm. c) téhož zákona platí, že občan, který vykonával před 1. 1. 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, má po 31. 12. 1992 nárok na starobní důchod též, byl-li zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 58 let, pokud byl zaměstnán nejméně 12 roků v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech. V § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení je pak uvedeno, že podmínkou vzniku nároku na starobní důchod je, že zaměstnání I. kategorie muselo trvat ke dni 31. 12. 1992. Vzhledem k nesplnění posledně jmenované podmínky nebylo možné posoudit nárok žalobce na tzv. hornický starobní důchod bez přihlédnutí k dalším předpisům platným po 31. 12. 1995.
12. Z hlediska nařízení vlády č. 363/2009 Sb. žalobce podle odůvodnění napadeného rozhodnutí odpracoval v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech celkem 4 546 kalendářních dnů, čemuž po přepočtu pomocí koeficientu 0,6 odpovídá 2 728 odpracovaných směn. Tím žalobce nenaplnil ani požadavek uvedený v § 1 písm. b) tohoto nařízení, a to odpracovat v hornictví celkem alespoň 3 300 směn. Napadené rozhodnutí závěrem připomíná, že k ukončení pracovního poměru žalobce došlo již 13. 3. 1992 z důvodu n. a., tj. p. k. z. h. z. Žalobce tak podle žalované nemá dle § 74 zákona o důchodovém pojištění nárok na možnost snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod. Napadené rozhodnutí bylo zástupci žalobce doručeno dne 28. 3. 2018.
13. Podle § 74 zákona o důchodovém pojištění platí, že nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány, přičemž snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
14. Podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení platilo, že do I. pracovní kategorie jsou zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to (mimo jiné) zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech.
15. Podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení měl občan nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň 55 let, byl-li zaměstnán nejméně

15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech.

16. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. byla zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech ta zaměstnání, která byla uvedena v příloze č. 2 nařízení. V této příloze byla pod body 3 a 6 uvedena zaměstnání horníka – dělníka a žáka středního odborného učiliště hornického.
17. Podle § 174 odst. 1 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení měl občan, který vykonával před 1. 1. 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, po 31. 12. 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň věku 58 let, byl-li zaměstnán nejméně 12 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) téhož zákona. V § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení pak byla uvedena druhá podmínka vzniku nároku na starobní důchod, a to, že zaměstnání I. pracovní kategorie nebo služba I. nebo II. kategorie funkcí trvaly ke dni 31. 12. 1992; za zaměstnání se pro tyto účely považovaly i náhradní doby a doby uvedené v § 5 odst. 1 a v § 6 odst. 1 nařízení vlády č. 117/1988 Sb.
18. Podle § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. se toto nařízení vztahuje na osoby, které
 - a) vykonávaly před 1. 1. 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let,
 - b) odpracovaly v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 300 směn, popř., jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo, pokud výkon zaměstnání v hornictví skončily z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, odpracovaly před 1. 1. 2009 v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 081 směn, popř., jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 1 981 směn. Počet těchto odpracovaných směn za dobu před 1. 1. 1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hornictví se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru; za dobu po 31. 12. 1992 se za odpracovanou směnu považuje každá směna, v níž osoba uvedená v písmenu a) po převážnou část vykonávala podle potvrzení vydaného podle § 4 pod zemí zaměstnání v hornictví, a
 - c) nesplnily podmínky uvedené v zákoně o sociálním zabezpečení pro stanovení důchodového věku 55 let.
19. Podle § 2 písm. a) nařízení vlády č. 363/2009 Sb. se u osob uvedených v § 1, které nesplnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona o sociálním zabezpečení, důchodový věk stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 1. ledna 2010, se odečte 5 let.
20. Podle § 37b odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění se zvýhodnění upravená v § 37c vztahují na pojištěnce, kteří v zaměstnání v hlubinném hornictví odpracovali celkem aspoň
 - 1) 3 300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo
 - 2) 3 081 směn, pokud zaměstnání v hlubinném hornictví skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 1 981 směn, pokud toto zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice.
21. Podle § 37b odst. 2 zákona o důchodovém pojištění se směnou v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu po 31. prosinci 1992 rozumí taková směna, v níž pojištěnec vykonával zaměstnání v hlubinném hornictví po převážnou část pod zemí. Počet směn v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu před 1. lednem 1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hlubinném hornictví, které bylo podle právních předpisů účinných před tímto dnem

zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru.

22. Poté, co soud ověřil, že žaloba je včasná a jsou splněny i další procesní podmínky, se zabýval věcí samou a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Napadené rozhodnutí je vydáno v souladu s právními předpisy, přičemž jeho odůvodnění je plně přezkoumatelné. Soud se ve světle výše citovaných ustanovení právních předpisů a žalobcem nezpochybněného skutkového stavu ztotožňuje s posouzením věci tak, jak jej učinila žalovaná.
23. Žádost žalobce o přiznání starobního důchodu bylo skutečně namísto posoudit nejprve optikou „standardního“ věku pro vznik nároku na starobní důchod, který by činil dle přílohy k zákonu o důchodovém pojištění v případě žalobce 64 let a 6 měsíců, žalobce však žádal o přiznání invalidního důchodu od 1. 9. 2017, tj. od věku 55 let 5 měsíců a 23 dnů. Protože tuto věkovou podmínku nesplnil, bylo následně namísto posoudit možnost dřívějšího vznik nároku žalobce na starobní důchod s ohledem na v minulosti jím vykonávané zaměstnání horníka, resp. hornického učně.
24. Nejprve bylo namísto aplikovat zákon o sociálním zabezpečení, konkrétně jeho § 21 odst. 1 písm. a), event. c). Podmínky tam uvedené ale žalobce nesplnil, protože v kategorii I.AA odpracoval celkem 12 roků a 166 dnů a v kategorii I.A celkem 1 rok a 245 dnů (celkem tedy 14 roků a 46 dnů v I. pracovní kategorii). Zákonodárce přitom vyžadoval odpracování alespoň 15 roků v kategorii I.AA nebo 20 roků v I. pracovní kategorii.
25. Dále přicházelo v úvahu případné využití ustanovení § 174 zákona o sociálním zabezpečení, které s účinností od 1. 6. 1992 dále rozšířilo podmínky pro dřívější odchod do starobního důchodu. Na případ žalobce však toto ustanovení nemohlo dopadat, neboť stanovilo možnost odchodu do starobního důchodu ve věku 56, 57, 58 a 59 let, žalobce však žádal o přiznání starobního důchodu od 1. 9. 2017, tj. od data předcházejícího dosažení věku 56 let. Pouze do budoucna by se v případě změny žádosti či podání žádosti nově nabízela možnost aplikace ustanovení § 174 odst. 1 písm. c), neboť dosažením 12 roků zaměstnání v kategorii I.AA žalobce splnil jednu z podmínek pro důchodový věk 58 let. Zákonodárce však postup podle tohoto ustanovení v § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení podmínil ještě další (kumulativní) podmínkou, a to, že zaměstnání v preferované kategorii muselo trvat ke dni 31. 12. 1992. Jak ovšem vyplývá z doložených podkladů (a žalobce tyto skutečnosti nijak nepopírá), pracovní poměr žalobce u D. K., s. p., skončil po předchozím p. p. k. žalobcem z. h. z. na základě okamžitého zrušení pracovního poměru již dne 13. 3. 1992, přičemž žalobce již později žádné zaměstnání v preferované kategorii nevykonával, ačkoliv již od 1. 6. 1992 musel vědět (v souladu se zásadou, že neznalost zákona neomlouvá), že výkon zaměstnání v preferované kategorii ke dni 31. 12. 1992 je v jeho případě pro možnost nárokovat dřívější odchod do starobního důchodu nezbytná. Žalobce tak nikdy nesplňoval podmínky, jimiž zákon o sociálním zabezpečení podmiňoval přiznání starobního důchodu v nižším než obvyklém věku.
26. Soudu je znám rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 141/2011-87, k němuž jsou připojeny následující právní věty: „I. Ustanovení § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, jež požaduje, aby zaměstnání I. pracovní kategorie nebo služba I. nebo II. kategorie fungci trvaly ke dni 31. prosince 1992, nelze vykládat tak, že podmínkou využití dřívějšího důchodového věku pro osoby, které odpracovaly určitou dobu v pracovních kategoriích podle § 174 odst. 1 citovaného zákona, je faktický výkon práce v jediný den v roce, tedy dne 31. 12. 1992. Ustanovení § 174 odst. 2 tohoto zákona nelze rovněž vykládat tak, že podmínkou využití dřívějšího důchodového věku pro osoby, které odpracovaly určitou dobu v pracovních kategoriích, je odpracování více než 110 směn v roce 1992 (srov. § 15 odst. 2 téhož zákona ve znění do 31. 5. 1992). II. Při posuzování, zda je splněna podmínka „trvání zaměstnání ke dni 31. 12. 1992“ podle § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, se vezme v úvahu pracovní zařazení a pracovní náplň žadatele o starobní důchod v zaměstnání dané pracovní kategorie v průběhu roku 1992, pokud pracovní zařazení v preferované kategorii trvalo do 31. 12. 1992.“

27. Ani tyto závěry však žalobci nijak neprospívají, neboť potvrzují nutnost trvání pracovního zařazení v preferované kategorii k 31. 12. 1992, byť k faktickému výkonu práce nemusí za trvání pracovního poměru nutně dojít právě dne 31. 12. 1992. V řízení, kterého se rozsudek týkal, byl spor o to, zda pracovní zařazení žadatele trvalo k 31. 12. 1992, když před správním orgánem nebylo toliko vyjasněno, zda právě k tomuto konkrétnímu datu vykonával žadatel o starobní důchod práci horníka v podzemí hlubinných dolů. Tuto otázku posoudil Nejvyšší správní soud jako irelevantní a odmítnutí přiznání starobního důchodu na základě toho nepřiměřeně přísným a nepřesvědčivým. V nyní řešeném případě je však podstatná ta skutečnost, že pracovní poměr žalobce zahrnující činnosti zařaditelné do preferované pracovní kategorie již několik měsíců před datem 31. 12. 1992 vůbec netrval, resp. byl dokonce ukončen na začátku roku 1992 pro trvající n. a. žalobce. K datu 31. 12. 1992 byl již žalobce v pracovním poměru u jiného zaměstnavatele, u nějž žádné práce v preferovaných kategoriích nevykonával. Je tedy bezpochyby zřejmé, že ani na základě ustanovení § 174 zákona o sociálním zabezpečení není možné žalobcův věk pro nárok na přiznání starobního důchodu snížit, a to ani po dosažení věku 58 či 59 let.
28. Dále je pak namístě posoudit nárok žalobce skrze nařízení vlády č. 363/2009 Sb., které dále rozšířilo možnost dřívějšího odchodu do starobního důchodu osobám vykonávajícím v minulosti hornické zaměstnání. Toto nařízení se týká osob, které vykonávaly před 1. 1. 1993 práce v hornictví se stálým pracovištěm v hlubinných dolech zařazené mezi zaměstnání I. kategorie, zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku alespoň 55 let. Tento předpoklad žalobce splňuje. Současně splňuje i podmínku uvedenou pod písmenem c), tj. že nesplnil podmínky uvedené v zákoně o sociálním zabezpečení. Žalobce však nesplňuje třetí kumulativní podmínku uvedenou pod písm. b), a to odpracování alespoň 3 300 směn s tím, že posuzovaný počet směn se vypočte tak, že se počet kalendářních dnů odpracovaných v hornictví před 1. 1. 1993 vynásobí koeficientem 0,6 (aby se tak přibližně určil počet odpracovaných směn po očištění odpracovaných dob o dovolenou, dny pracovního klidu, svátky a další dny, kdy reálně pojištěnec nefáral). Žalobce však dle nezpochybněných propočtů žalované odpovídajících obsahu správního spisu odpracoval pouze 2 728 směn. I v případě hypotetického připočtení odpracovaných směn v kategorii I.A (celkem 5 156 kalendářních dnů) by požadovaných 3 300 směn žalobce nedosáhl (jednalo by se o 3 094 směn). Z výše uvedených důvodů tak nepřicházela do úvahy ani aplikace citovaného nařízení, konkrétně jeho § 2, na základě něhož by bylo možné snížit důchodový věk žalobce o 5 let oproti důchodovému věku stanovenému zákonem o důchodovém pojištění, tj. na 59 let a 6 měsíců. S ohledem na polemiku žalobce je třeba v této souvislosti zdůraznit, že žalobce v minulosti neodpracoval v hlubinných dolech 5 156 směn, jak se pokouší tvrdit, ale 5 156 kalendářních dnů. Ne každý kalendářní den v roce žalobce fáral (to by ostatně bylo nepřipustné s ohledem na pracovněprávní předpisy), o víkendech, svátcích, dovolených a v průběhu různých překážek v práci nebyl, proto je třeba počet kalendářních dnů přepočíst (krátit) na směny. Tento přepočet pro dané účely stanoví přímo právní předpis, přičemž postup žalované byl v souladu s touto právní úpravou.
29. V neposlední řadě se nabízí též posouzení podle § 37b a § 37c zákona o důchodovém pojištění, které dopadají na ty pojištěnce, kteří nedosáhli preferenčního zacházení podle dřívějších prováděcích právních předpisů k zákonu o důchodovém pojištění. Ani podmínky právní úpravy účinné od 1. 10. 2016 však žalobce nesplňuje, protože počet jím odpracovaných směn (2 728) vypočtený postupem podle § 37b odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění neodpovídá ani sníženému limitu podle bodu 2 § 37b odst. 1 písm. b) tohoto zákona. I zde přitom platí to, co uvedl soud na vysvětlenou k povaze přepočtu odpracovaných dnů na směny, tj. k postupu, který soud považuje za plně legitimní.
30. S ohledem na výše uvedené je tak zřejmé, že soud dospěl k obdobnému závěru jako žalovaná. Jakkoli byly právní předpisy v oblasti tzv. hornických důchodů opakovaně změkčovány a rozsah osob, které měly v této souvislosti nárok na dřívější odchod do starobního důchodu, rozšiřován, žalobce v preferovaných kategoriích odpracoval tak málo let a skončil s výkonem hornického

zaměstnání tak brzy, že nikdy nespadal, a to ani po posledním změkčení těchto podmínek nařízením vlády č. 69/2015 Sb. ode dne 1. 6. 2015 a zákonem č. 213/2016 Sb. ode dne 1. 10. 2016, do žádného z okruhů osob, jimž zákonodárce umožnil dříve odejít do starobního důchodu. Argumentace žalobce tím, že nelze aplikovat předpisy, které by vedly ke zhoršení jeho právního postavení oproti předpisům platným v době, kdy vykonával zaměstnání v preferované kategorii, je přitom zjevně nepatřičná. Žalobce nikdy nesplnil podmínky pro dřívější získání starobního důchodu podle dřívější právní úpravy a novější právní úprava vždy vedla prakticky jen k rozšiřování okruhu osob oprávněných k dřívějšímu přiznání starobního důchodu. Zhoršení zacházení se žalobcem v důsledku pozdější právní úpravy tak vůbec nepřicházelo do úvahy. Na žalobce tudíž nedopadají úvahy Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozsudku ze dne 10. 6. 2015, č. j. 6 Ads 179/2014-46, a to ani analogicky. Úvahy ve druhém ze žalobcem zmiňovaných rozsudků (rozsudek ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 Ads 198/2018-26) by na žalobce analogicky dopadat mohly, ale jen v tom směru, že se nelze úspěšně domáhat nároků, které pojištěnci nebyly platným právem nikdy založeny, resp. pro něž nesplnil všechny zákonné podmínky. Závěry učiněné v napadeném rozhodnutí jsou proto zcela správné a v souladu s právními předpisy. Žalobci vskutku vzniká nárok na starobní důchod až od dosažení věku 64 let a 6 měsíců.

31. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalované, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti nevznikly, přičemž ani náhradu jiných nákladů by jí soud nemohl s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 8. listopadu 2019

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce